

LIDENHISTORIER

Sven Söderqvist i Sunnås har under många år publicerat berättelser i Lidens Tidning under rubriken LIDENHISTORIER. Med start i detta nummer av tidningen inleder han en längre artikel om en synnerligen märklig man från Långgliden - guldgrävaren i Kanada Olle Hammar. Följ med och ta del av ett intressant levnadsöde. Olle Hammars son Billy Hammar i Långgliden har bidragit med artikelns bakgrundsfakta. /AJ.

GULDGRÄVARE I KANADA OLLE HAMMAR FRÅN LÅNGLIDEN

Del 1

Inledning

Bland alla mina bekantskaper i skogsbruket, har jag bara träffat på en, som har kunnat titulera sig guldgrävare. Vid arbete i skogen besökte jag Olle Hammar. Han ägde en ensligt belägen stuga i Långgliden. Ensligt är att ta till. Stugan låg nära allmänna kommunikationer och grannar. Men den låg inne i storskogen utan insyn från obehöriga. Jag observerade att dasset var placerat vid ett två meter högt stup med fallet utför kanten. Torpet kallades för Berlintonpet.

Olle var ingen vanlig timmerhuggare. Han hade i fem omgångar varit bosatt i Klippiga Bergen i Kanada. Han hade lärt av indianerna hur man lever nära naturen. Olle hade försörjt sig på järnvägsarbete, gruvarbete, skogsarbete, fiske, guldgrävning m.m.

Så här berättar en reporter om sitt sammanträffande med Olle Hammar en vårvinter i början av 1960-talet. Den 71-åriga Olle befann sig i storskogen på gränsen mellan Jämtland och Medelpad. Reportern stod nu ansikte mot ansikte med en skäggig guldgrävarfysionomi, som svängde yxan med obruten kraft. Han hade en

grå lappad, genomstungen sydväst, som han sköt upp på skulden. Sydvästen var ett minne från skogsmanna- och guldgrävaretiden i Kanada. Sydvästen var Olle stolt över.

Min bekantskap fortsatte i Olles stuga, som lika gärna kunde ha varit ett blockhus vid Nahanny River. Man kunde vänta sig att en trapper i bäverskinnsmössa eller att en kringströvande indian skulle sticka in huvudet genom den låga dörren. I stugan rådde en

skön röra. Olle Hammars liv hade inte formats under salongs-kronornas kristallskimmer. Men atmosfären var fascinerande. Från taket dینگlade en fotogenlampa. Vedtraven låg framför spisen. I den utbäddade dragsoffan låg en hoprullad sovsäck. På väggen hängde

ett sedan sommaren kvarlämnat myggnät. ”Tio gånger har jag korsat Blåmyran och i fem omgångar, sammanlagt 37 år har jag vistats i Kanada.” Detta var Olles presentation. Blåmyran var vad norrmännen kallade Atlanten.

*Guldgravaren Olle Hammar från
Långliden i sin glans dagar*

Olle Hammar i tonåren

Olle Hammar var född 12/3 1889 i Skorped, Ångermanland. Olle var son till Peder Olsen Hammar född 5/4 1850 och uppväxt på gården Hammar, vid Rognes, Melhus i Norge. Rognes är världsstjärnan på skidor Marit Björgens hemort. Efter födelsegården tog han släktnamnet Hammar. Fadern Peder flyttade till Sverige, där han 1888 gifte sig med Botilda Eriksson född 22/2 1858 i Fors, Jämtland. Familjen bosatte sig i Boda i Liden i den del som kallas Långliden. Där föddes Olles bröder Johannes 1891 och Erik 1894.

Det rådde ett kärvt förhållande mellan Sverige och Norge, vilket ledde till unionsupplösningen 1905. Fadern sökte sig tillbaka till Norge. Olle blev i Sverige mobbad på grund av att han ansågs vara norрман. Olle beslöt att även han skulle söka sig till Norge. Som fjortonåring åkte han 1903 via båttrafiken på Indalsälven till Sundsvall och vidare med båt till Stockholm. Från Stockholm åkte han tåg till Göteborg, därifrån med båt till Arendal i Norge, där hans far arbetade. Det här var tydligen en tuff fjortonåring. Det kärvade till sig med fadern och Olle blev bonddräng, ett arbete som han trivdes med. Han blev kvar i ett år. Men även i Norge blev han mobbad, men här för att han ansågs vara svensk.

Åren 1904-1907 arbetade han bl.a. som borrare i Rjukan, där det senare producerades ”Tungt vatten”. Olle fortsatte norrut till Trondheim. År 1908 befann han sig i Nordnorge, Berlevåg, som fiskare. Berlevåg ligger på Varangerhalvön, nästan så långt norrut det går att komma i Norge. Här föddes Olles son Herman.

Huggning vid Krokmyren

Åren 1910-1911 hade han tillsammans med sin bror Erik huggning vid Krokmyren öster om Långliden. På den här tiden var det timmerkörarna som avlönade huggarna. Det gick hela vintern och huggarna fick ingen lön. Köraren for hem till Indal, utan att göra rätt för sig. Olle lånade en cykel och trampade iväg de fem milen till Indal. Han fick beskedet att det inte fanns några pengar, men som belöning för att han cyklat hela vägen till Indal fick han 10 kronor. Detta var lönen för två mans arbete under en hel vinter. Olle hade dock snälla släktingar, som lånade ut 300 kronor var till bröderna.

Till Amerika och Kanada 1911

År 1911, vid 22 års ålder, beslöt han sig för att söka lyckan i Amerika. Olle och den blott 17-årige brodern Erik, avreste från Trondheim och hamnade så småningom hos släktingar i S:t Paul i Minnesota, USA. Olle var ju redan familjeförsörjare eller "Pater familias", som det heter. Deras far Peder hade omkommit under vägarbete i Norge 1909. Lille Herman lämnades hos sin farmor i Långliden. Det behövdes friskt kapital. Krokmyrförtjänsten 10 kronor på en vinter var otillräcklig. Till Kanada liftade han i en godsvagn, lastad med färskinn. I Kanada arbetade han 1912-1924. Han sysslade med järnvägsarbete, skogsarbete, fiske och guldgrävning. Olle var med och sprängde för järnvägen genom Klippiga Bergen åt Canadian Northern och Pacific Great Eastern. Guldgrävningen var tydligen framgångsrik. Han var bosatt i Vancouver i British Columbia, där han kom att ha lägenhet i 38 år. I Kanada behövde han aldrig bekymra sig över sin nationstillhörighet.

Fortsättning i kommande nummer.

Olle Hammars familj. Fadern Peder Olsson Hammar, modern Botilda Eriksson och bröderna fr. v. Erik, Olle samt Johannes

NTC är nu återförsäljare till Olsson i Ellös

**kontakta vår säljare Torbjörn Staaf för snabb leverans!
tel. 060-52 52 64**

framaxeldelar, motordelar, kopplingar, vattenpumpar, filter, kraftöverföringsaxlar, startmotorer o generatorer, hydraulik delar från de mest ledande varumärkena.

North
NTC AB
Trading Company
www.ntcab.com Tel 060 - 52 52 64

givetvis fraktfritt!!

